

666

**LEUGENS
DIE IEDEREEN
GELOOFT**

Herman Boel

LEUGENS
DIE IEDEREEN
GELOOFT

✂ Elvis leeft ✂

✂ Blaffende honden bijten niet ✂

✂ Van spinazie word je sterk ✂

LANNOO

Het schrijven van dit boek vergde uren, dagen, weken en maanden opzoekingswerk. Zonder een geduldige echtgenote en kinderen die me vele uren achter de computer moesten dulden, maar die ook onophoudelijk ideeën spuïden, was dit werk nooit tot een goed einde gebracht. Dank voor jullie geduld, ideeën en steun.

Dank aan Studio Lannoo voor de mooie vormgeving.

Ten slotte wil ik iedereen bedanken die bijdragen instuurde en ideeën aanbracht.

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Vormgeving: Studio Lannoo

Illustraties: © Shutterstock

© Uitgeverij Lannoo nv, Tiel, 2013 en Herman Boel

D/2013/45/72 – NUR 370

ISBN 978 94 014 0691 8

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Beroemd en berucht 7

Pseudowetenschap 31

Fauna en flora 55

Eten en drinken 99

De aarde en het universum 123

Ons lichaam 139

Complottheorieën 177

Religie 187

Sport en ontspanning 201

Taal 213

Geschiedenis 225

Volkswijsheden, bijgeloof en oudewijvenverhalen 247

‘De waarheid is
als de zon. Je kunt haar
even tegenhouden, maar
ze gaat niet weg.’

— Elvis Presley —

BEROEMD EN BERUCHT

1 Michael Jackson sliep in een drukcabine om het verouderingsproces tegen te gaan

Sinds er een foto werd gemaakt van Michael Jackson in zo'n kamer, is dit verhaal de ronde gaan doen. Maar wat was er werkelijk aan de hand?

Om te beginnen heeft de *King of Pop* nooit in een drukcabine of zuurstofkamer geslapen. In 1986 schonk hij weliswaar een drukcabine aan een ziekenhuis, waar zulke toestellen soms worden gebruikt om het genezingsproces te versnellen. Michael liet een foto maken van hem in de cabine en gaf deze aan een journalist. Al snel doken geruchten op dat de excentrieke zanger het verouderingsproces voor wou blijven door in een drukcabine te slapen.

Er zijn tijdens zijn leven heel wat geruchten verspreid, waarvan sommige helaas waar bleken te zijn. Sommige daarvan werden door Michael zelf met opzet de wereld ingestuurd. Hij genoot van die aandacht en noemde zijn eigen leven niet voor niets *the greatest show on earth*.

2 Lady Gaga is een hermafrodiët

Dit gerucht verspreidde zich enkele jaren geleden als een lopend vuurtje over het internet. Tijdens een optreden op het Glastonbury Festival in Engeland in 2009 was er in haar broekje een suggestieve bobbel te zien. De beelden gingen de wereld rond, en naar het voorbeeld van Michael Jackson omarmde de al even exuberante zanger(es) dit gerucht. Ze bevestigde op een blog zelfs dat ze zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsdelen heeft. Omdat de geruchtenmolen na die 'bekentenis' alleen maar harder ging draaien – wat had je gedacht?

Uiteindelijk gaf ze in een interview toe 'dat het allemaal maar een grapje' was en dat ze wel degelijk honderd procent vrouw is.

Marilyn Monroe en Albert Einstein wilden samen kinderen krijgen

Dit grappige verhaaltje stond jaren geleden in *Readers' Digest*: Einstein en Monroe zagen elkaar op een feestje en Monroe vroeg aan Einstein of het geen fantastisch idee zou zijn mochten ze samen kinderen krijgen met zijn hersenen en haar uiterlijk. Einstein vond het geen goed idee want de mogelijkheid bestond dat ze kinderen zouden krijgen met haar hersenen en zijn uiterlijk.

Het is een van de vele fictieve verhaaltjes die in die tijd in *Readers' Digest* stonden met de bedoeling de lezer een flinke glimlach te bezorgen. Maar echt gebeurd? Nee, dat niet.

4 **Walt Disney werd na zijn dood ingevroren**

Volgens deze fabel liet tekenfilmpionier Walt Disney zich na zijn dood in 1966 invriezen, in de hoop dat de geneeskunde hem in de toekomst opnieuw tot leven zou kunnen wekken.

Een mooie fabel, maar de werkelijkheid is helaas anders: Disney werd na zijn dood gecremeerd en zijn as is uitgestrooid op een begraafplaats in Californië. Elke hoop op verrijzenis is daarmee meteen geheel verdwenen.

Walt Disney mag dan misschien niet ingevroren zijn, er zijn wel heel wat mensen die in bevroren toestand wachten op een medische doorbraak. ‘Cryonisme’ is de officiële naam van het vakgebied. In het Cryonics Institute in Michigan kun je jezelf bijvoorbeeld laten invriezen vanaf dertigduizend dollar. Het proces wordt wel pas in gang gezet wanneer de wettelijke dood is vastgesteld. Momenteel verblijven er in het instituut 112 mensen en 91 huisdieren.

Niet onbelangrijk detail: de techniek om ingevroren organismen opnieuw tot leven te wekken, ontbreekt volledig. En het ziet er niet naar uit dat daar in de nabije toekomst verandering in zal komen.

5 **George W. Bush ziet er niet alleen dom uit, hij is het ook**

Volgens een onderzoek van het Lovenstein Institute heeft George W. Bush een IQ van slechts 91; zijn vader, George senior, scoort met 97 net iets beter. Beide scores verbleken naast de 182 van hun rivaal Bill Clinton.

Om te beginnen bestaat het Lovenstein Institute helemaal niet, en wie de lijst bekijkt, merkt dat de Republikeinse presidenten gemiddeld lagere resultaten behalen dan de Democratische. Toch werd het fictieve onderzoek voor waar aangenomen door de internationale media. Er waren al eerder berichten verschenen die Bush afschilderden als dom, en zijn politieke tegenstanders lieten zelden een kans onbenut om te insinueren dat de Amerikaanse president niet al te snugger was. Foto’s van Bush die een kinderboek ondersteboven vasthoudt, of kijkend door een verrekijker met de dop erop, hielpen de zaak natuurlijk ook niet vooruit. Maar wat als het onderzoek echt zou zijn? Is iemand met een IQ van 91 echt dom? Wel, als dat zo zou zijn, dan is een aanzienlijk deel van de lezers van dit boek ook dom. De helft van de bevolking heeft een IQ tussen de 90 en 110, wat wordt beschouwd als gemiddeld begaafd.

6 Elvis leeft!

Elke jaar als de geboorte- of sterfdag van Elvis Presley eraan komt, kun je er zeker van zijn dat er verhalen of zelfs filmpjes opduiken waaruit moet blijken dat de *King of rock-'n-roll* nog leeft. Ooggetuigen die beweren Elvis Presley zelf te hebben gezien, worden altijd wel ergens gevonden. En als er geen getuigen worden gevonden, dan worden ze gewoon verzonnen. Sommige magazines weten dat ze extra exemplaren verkopen met een dergelijk verhaal op de cover.

Ondanks alle Elvis-lookalikes die onze planeet rijk is, zijn er al bij al toch maar weinig argumenten om te geloven dat Presley nog steeds onder ons is. Maar met een beetje fantasie kom je al een heel eind. Zo zijn er bronnen die beweren dat Elvis door buitenaardse wezens is ontvoerd omdat hij een grote waarde voor de mensheid heeft.

En dan is er nog het autopsierapport dat drie dagen na de lijkschouwing was verdwenen, net als de inhoud van zijn leeggepompte maag. Het is ontroerend hoe mensen blijven vasthouden aan hun idool, al zijn er ongetwijfeld ook heel wat charlatans bij die er geld uit weten te slaan.

7 Paul McCartney is dood!

Volgens dit gerucht zou Beatles-gitarist Paul McCartney in 1966 met zijn auto zijn verongelukt en werd hij toen door een dubbelganger met de naam William Campbell vervangen. De media stortten zich gretig op dit verhaal en gingen op zoek naar verborgen feiten in nummers en platenhoezen van de Beatles. En wie zoekt, die vindt. Zo zou de hoes van Abbey Road bijvoorbeeld gezien moeten worden als een begrafenisstoet. Tientallen bewijzen werden gevonden en we zouden een half boek nodig hebben om ze hier allemaal in detail te vermelden.

Het klopt dat McCartney in 1966 betrokken was bij een auto-ongeluk, maar hij hield daar helemaal niets aan over. Als je erover nadenkt, is Paul McCartney ook niet zo gemakkelijk te vervangen. Als je hem wilt vervangen, moet je iemand vinden die op hem lijkt, linkshandig is, basgitaar speelt en op dezelfde manier zijn hoofd beweegt tijdens het zingen. Bovendien moet de dubbelganger in staat zijn nummers te schrijven die instant klassiekers worden. Niet zo vanzelfsprekend. Maar wie echt fanatiek is, zal ook daar wel de nodige theorieën voor kunnen verzinnen.

8 Smurfen zijn antisemitisch en racistisch

Volgens de Franse socioloog Antoine Buéno is hun leider, Grote Smurf, een autoritaire figuur die het communistische ideaal nastreeft: hij verbiedt privébezit en dwingt de smurfen te leven in een collectivistische samenleving die is gericht op zelfvoorziening op het gebied van energie en voedsel. Buéno vergelijkt Grote Smurf met Joseph Stalin en Adolf Hitler, en op het internet zijn zelfs filmpjes te vinden waarin smurfen de nazigroet zouden brengen.

Buéno zelf zei dat zijn theorie vooral bedoeld was om het intellectuele debat aan te gaan. Zijn stellingen zouden naar eigen zeggen met de nodige humor benaderd moeten worden. Toch is de kritiek op de smurfensamenleving niet nieuw: al sinds de smurfen in 1958 voor het eerst verschenen, zijn er volwassenen die van alles menen te zien in onschuldige verhaaltjes voor kinderen. Zo lag het feit dat er lange tijd slechts één smurfenvrouw, Smurfin, in het dorp woonde, bij sommigen erg gevoelig. Hoe dan ook, laten we vooral niet vergeten dat de avonturen van de smurfen in de eerste plaats bedoeld zijn om kinderen wat ontspanning te bezorgen.

9 De zanger van ‘Don’t worry be happy’ pleegde zelfmoord

Bobby McFerrin, de zanger van het populaire feelgoodnummer ‘Don’t Worry, Be Happy’, zou zijn eigen advies niet opgevolgd hebben en zich van het leven beroofd hebben. Soms wordt erbij verteld dat hij zichzelf neerschoot.

Tenzij McFerrin door een dubbelganger werd vervangen (zie ook leugen 7, ‘Paul McCartney is dood!’) klopt het verhaal niet: McFerrin is anno 2013 nog steeds springlevend en treedt zelfs nog vaak op als artiest en dirigent.

Helaas is er ook een minder opbeurend voorbeeld in hetzelfde genre: ‘Pack Up Your Troubles in Your Old Kit Bag and Smile, Smile, Smile.’ De muziek voor dit nummer – dat weleens het meest optimistische lied aller tijden wordt genoemd – werd in 1915 geschreven door Felix Powell, een sergeant van het Britse leger. Het lied was een geliefd marchnummer tijdens de Eerste Wereldoorlog en werd uitgeroepen tot meest oppeppend nummer. Toch was Powell blijkbaar niet in staat om zijn eigen boodschap in de praktijk om te zetten. Op 10 februari 1942 schoot hij zichzelf door het hart met zijn dienstwapen.

10

Politici spreken altijd de waarheid

Er zijn waarschijnlijk weinig mensen die hierin geloven. Voor de twijfelaars toch deze – uiteraard onvolledige – lijst:

- ☛ ‘*Read my lips: no new taxes*’ (Bush senior die, zodra hij aan de macht kwam, de belastingen verhoogde)
- ☛ ‘*I did not have sexual relations with that woman*’ (Bill Clinton over Monica Lewinsky)
- ☛ ‘Een federale regering met Vlaamse minderheid zullen we bestrijden van De Panne tot Opgrimbie’ (oud-premier Yves Leterme, die vervolgens een dergelijke regering vormde)
- ☛ ‘Een federale regering met Vlaamse minderheid is staatsgevaarlijk’ (oud-premier Herman Van Rompuy, die nadien precies een dergelijke regering leidde)
- ☛ ‘Ik zal de vrede bewaren’ (Adolf Hitler tegen de Britse premier Chamberlain)
- ☛ ‘*There are no American infidels in Baghdad. Never!*’ (Mohammed Saeed al-Sahaf, ook comical Ali genoemd, terwijl de Amerikaanse tanks de Iraakse hoofdstad binnenreden)
- ☛ ‘Ik lijd aan een ongeneeslijke vorm van kanker’ (kerngezond Nederlands Groen-Links Kamerlid Tara Singh Varma)
- ☛ ‘Nederland is het veiligste land ter wereld’ (Nederlands PvdA-senator Marleen Barth in 2011, in werkelijkheid stond Nederland toen op plaats 27)
- ☛ ‘10 procent van de Nederlanders overlijdt door euthanasie, vaak onvrijwillig. Bejaarden dragen er armbandjes met de tekst “Geen euthanasie alstublieft”’ (Amerikaans presidentskandidaat Santorum met enkele verkeerde ideeën over Nederland)
- ☛ ‘In Denemarken ging de maximumsnelheid omhoog van 110 naar 130 kilometer per uur. Het aantal verkeersslachtoffers daalde spectaculair met 25 procent!’ (Nederlands VVD-politicus Charlie Aptroot in 2011; in werkelijkheid steeg het aantal doden in Denemarken met 38 procent)
- ☛ ‘*Et tu, Brutus?*’ (Julius Caesar toen hij bij de senaat werd neergestoken. Als Caesar dat al gezegd zou hebben, zou hij dat eerder in het Grieks hebben gedaan. Volgens de meeste bronnen heeft hij echter niets gezegd en stierf hij in stilte)

11 De liedjes van K3 bevatten duivelse boodschappen

Ophef in 2007. De Nederlandse 'Bond tegen het Vloeken' vond een onderbewuste boodschap in de muziek van K3. Wie het liedje 'Oma's aan de top' achterstevoren beluistert, hoort onder andere 'grote massamoord' en 'godverdomme leuk'.

Een heleboel andere groepen gingen de drie meisjes voor: zo werd Led Zeppelin destijds verdacht van onfrisse boodschappen in hun klassieker 'Stairway to heaven', en kreeg Queen het aan de stok omdat in 'Another one bites the dust' de zin 'It's fun to smoke marijuana' te horen zou zijn. We gaan even voorbij aan het feit dat je al behoorlijk geschrift moet zijn om liedjes achterwaarts af te spelen. Het punt is in elk geval: wie verborgen boodschappen in liedjes wil vinden, zal die ook vinden. Dat heeft te maken met taal en statistiek. De kans dat je bepaalde woorden hoort, is statistisch reëel. Mensen zijn zeer gevoelig voor patronen en zullen dus, bewust of onbewust, op zoek gaan naar iets herkenbaars.

Hetzelfde fenomeen doet zich overigens voor met de vele *mama appelsapliedjes*. Dat zijn anderstalige liedjes waarin een Nederlandstalige boodschap lijkt te zitten.

12 Napoleon was een klein ventje

Lange tijd dacht iedereen dat Napoleon maar 1m57 groot was; dat is ook voor zijn tijd aan de kleine kant. Maar daarbij werd een gigantische rekenfout gemaakt. Toen Napoleon stierf in 1821, noteerde de Franse dokter Francesco Antommarchi op Sint-Helena in het autopsierapport de lichaamslengte van Napoleon volgens het oude Franse stelsel: 5 voet en 2 inches. De Engelsen namen dat letterlijk over, maar vergaten hierbij dat de Franse inch iets langer was dan de Engelse. In werkelijkheid was Napoleon ongeveer 1m70, de gemiddelde lengte van een Fransman in die tijd. Waarom werd Napoleon dan

'de kleine Korporaal' genoemd? Dat kwam waarschijnlijk omdat de keizer zich liet omringen door grote lijfwachten. Leden van de Keizerlijke Garde moesten minimaal 1m80 groot zijn.

13 Vikingkrijgers droegen helmen met hoorns

Het klopt dat Vikingen helmen met hoorns droegen, maar ze deden dit niet tijdens de strijd. Als je er even over nadenkt, kom je algauw tot de vaststelling dat hoorns maar weinig voordeel bieden tijdens het vechten. Integendeel: het geeft de vijand net een handig houvast als hij je de keel wil oversnijden. De meeste vikingafbeeldingen zijn dus historisch niet correct.

Toch komen de helmen niet helemaal uit de lucht gevallen. Uit historisch onderzoek blijkt dat de Noorse en Germaanse druiden wel degelijk helmen met hoorns droegen, maar dan alleen tijdens religieuze diensten. Bij de oude Kelten waren het helmen met vleugels.

Vanwaar dan deze vestimentaire misvatting? Vermoedelijk moet de oorsprong hiervan worden gezocht bij de oude Grieken en de Romeinen. Zij schreven over de Cimbren en andere noordelijke volkeren, met helmen die de hoofden van wilde dieren moesten voorstellen, inclusief hoorns.

De verhalen over gehoornde ceremoniële helmen werden door elkaar gehaald met de strijdverhalen, en zo ontstond het beeld van de Vikingkrijger met de gehoornde helm.

14 Cleopatra was een knappe vrouw

Cleopatra VII, de laatste farao van het oude Egypte, staat bekend als een ontzettend knappe vrouw. Dat beeld danken we aan Shakespeare, Hollywood en iedereen daartussen. Romeinse munten tonen echter een heel andere Cleopatra: een grote neus, vooruitstekende kin en dikke lippen – niet met een het huidige schoonheidsideaal. Cleopatra was dan misschien niet de mooiste, een innemende vrouw was ze zonder twijfel; tijdsgenoten beschrijven haar als bijzonder

charismatisch en slim.

Pittig detail: Cleopatra was niet eens Egyptisch, maar Grieks. Haar voorvader, Ptolemaeus, was een Macedonische Griekse generaal van Alexander de Grote. Cleopatra sprak dus Grieks, al was ze naar verluidt wel de eerste Egyptische heerser die ook de lokale taal leerde.

15

Thomas Edison is de uitvinder van de gloeilamp

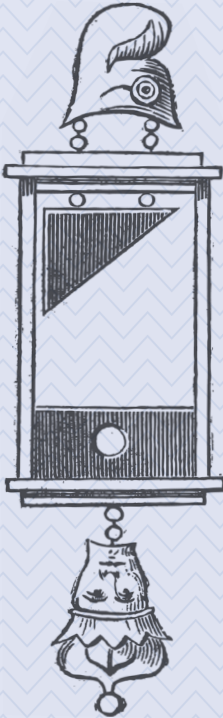
De Britse astronoom en chemicus Warren de la Rue plaatste in 1840 een wikkel van platina in een vacuüm buis en liet er een elektrische stroom door stromen. De allereerste gloeilamp was een feit. En dit veertig jaar voor Thomas Edison een patent kreeg voor de gloeilamp. Verschillende andere uitvinders werkten aan uiteenlopende modellen van gloeilampen. Zoals bij zovele uitvindingen, moet je de gloeilamp zien als een collectieve verwezenlijking.

Ook andere uitvindingen die aan Edison worden toegeschreven, zijn in feite in grote mate gebaseerd op het werk van anderen. Edison wordt door sommige bronnen omschreven als iemand met sluwe, zakelijke talenten die de uitvindingen van anderen verbeterde en er een patent voor aanvroeg.

Dat betekent echter niet dat we Edison helemaal moeten uitspuwen. Hij zorgde ervoor dat de gloeilamp op grote schaal kon worden gebruikt en leverde een belangrijke bijdrage aan massacommunicatie en technologie in het algemeen. Alleen deed hij dit niet altijd op de eerlijkste manier.

16

De Franse uitvinder Joseph Guillotin stierf door zijn eigen uitvinding

Dr. Joseph Ignace Guillotin (1738-1814) vond de guillotine niet uit, stierf er niet door en probeerde zelfs – met weinig succes – zijn hele leven lang om niet meer te worden geassocieerd met het tuig. Toestellen om mechanisch te onthoofden bestonden al voor Guillotin geboren was. De vroegste melding dateert uit 1286 uit het Engelse Halifax. Toch dankt de guillotine haar naam aan de Franse dokter. Als lid van de Franse Nationale Vergadering hield hij op 10 oktober 1789 een pleidooi voor de hervorming van de doodstraf. Guillotin stelde voor alle terdoodveroordeelden op dezelfde wijze terecht te stellen – tot dan hing de wijze van terechtstelling af van de stand van de veroordeelde en de aard van het misdrijf – en hen door een machine te laten onthoofden. Zijn verzekering dat een mechanische onthoofding vrijwel pijnloos zou geschieden, veroorzaakte nogal wat commentaar. Er ontstond een spotliedje waarin de machine ‘*guillotine*’ werd genoemd, als het kindje van dokter Guillotin. Het toestel werd ontwikkeld door de Franse chirurg Antoine Louis, weliswaar met adviezen van Guillotin. De Duitse pianobouwer Tobias Schmidt werd aangetrokken voor de bouw ervan. Het toestel kreeg de naam *louisette*, maar raakte toch bekend als *guillotine*. Er was weliswaar een J.M.V. Guillotin – geen familie van – die door het toestel werd onthoofd, Joseph stierf in 1914 een natuurlijke dood en ligt sindsdien begraven op Père-Lachaise.

17 Stalin had elf tenen

Over Stalins lichaam worden wel meer dingen verteld: de twee middelste tenen van een van zijn voeten zouden aan elkaar hebben gehangen, hij zou een verdorde arm gehad hebben als gevolg van pokken in zijn jonge jaren, en zo gaat de lijst nog even door. Maar net als bij de ene teelbal van Hitler (zie leugen 19, ‘Adolf Hitler had slechts één teelbal’) is er geen bewijs voor. Stalins schilder vermeldt alvast nergens een misvorming. Waarschijnlijk ontstonden de verhalen over misvorming uit onmacht en haatgevoelens bij de bevolking.

18 Vincent van Gogh sneed zijn eigen oor af

Over Vincent van Gogh (1853-1890) worden heel wat mythes verteld. Een daarvan is dat hij zijn oor eraf zou hebben gesneden in 1888, na een ruzie met de Franse schilder Paul Gauguin. Iedereen die Vincent van Gogh in het laatste anderhalf jaar van zijn leven heeft gekend, beweert echter dat hij alleen het oorleletje eraf sneed.

Er is ook ander bewijsmateriaal: op een tekening die Gauguin na het incident met Van Gogh maakte, is (bijna) het hele linker-oor van Van Gogh te zien.

19 Adolf Hitler had slechts één teelbal

Het afkraken van de seksuele eigenschappen of prestaties van buitenlandse leiders was populair tijdens de Tweede Wereldoorlog (zie ook leugen 17, ‘Stalin had elf tenen’). Dat zagen we ook in de komische serie *Allo Allo*, waarin dit fabeltje aan bod kwam.

Het ultieme bewijs voor dit verhaal zou bestaan uit een autopsie die de Russen in 1945 hadden uitgevoerd, maar pas in 1972 aan het licht kwam. Serieuze propaganda van de Russen, die eerder nochtans hadden verkondigd dat ze Hitler na zijn zelfmoord onmiddellijk hadden verbrand. Net zoals bij de dood van Osama Bin Laden heeft niemand ooit het lijk gezien (zie leugen 422, ‘Osama Bin Laden is niet dood, hij woont tegenwoordig in de VS’). De ware toedracht van het verhaal komt dus waarschijnlijk nooit aan het licht. Eén ding staat vast: twee teelballen of een, Adolf Hitler was een klootzak.

20 Dracula bestaat niet

Dracula bestond zeker, al was het uiteraard geen vampier. Bram Stoker, de auteur van het boek *Dracula*, baseerde zich voor zijn personage op Vlad de Spietser, een vorst van Wallachije die de reputatie had zijn tegenstanders te spietsten. Dracula is Roemeens voor 'zoon van de draak'.

Er bestaat ook een gravin Dracula. Elizabeth Báthory is een Hongaarse gravin die, samen met vier anderen, honderden meisjes vermoord zou hebben. Deze gruwelverhalen verbonden haar met Vlad de Spietser en leverde haar de bijnaam 'gravin Dracula' op.

21 Frankenstein was een uit liken gemaakt monster

De roman van Mary Shelley, ooit knap verfilmd door Kenneth Branagh, spreekt nog altijd tot de verbeelding. Maar in tegenstelling tot wat velen denken, was Frankenstein niet de naam van het monster zelf. Victor Frankenstein was de psychologiestudent die het monster creëerde. In de roman kreeg het monster weliswaar ook een naam: Adam.

22 Willem van Oranje wilde 'medelijden voor zichzelf en zijn arme volk'

De Nederlandse 'Vader des Vaderlands', die in de tweede helft van de zestiende eeuw de opstand tegen de koning van Spanje leidde die ontaardde in de Tachtigjarige Oorlog, werd op 10 juli 1584 in Delft neergeschoten.

De meeste geschiedenisboeken stellen dat Willem van Oranje in zijn laatste adem de woorden 'Mijn God, heb medelijden met mij en met dit arme volk' uitsprak.

In 2012 werd het sectierapport uit die tijd opnieuw grondig bekeken.

Daaruit bleek dat de kogel zijn linker hartkamer had weggeslagen. In dat geval treedt de dood onmiddellijk in en is er geen enkele mogelijkheid dat hij nog iets kon uitspreken. Het lijkt er dus op dat de gevleugelde woorden later aan Willem van Oranje werden toegeschreven.

23 Antonio Salieri had een hekel aan Mozart

Aan het begin van de film *Amadeus* verkondigt Antonio Salieri luidkeels dat hij Mozart heeft vermoord. In werkelijkheid konden de heren het bijzonder goed met elkaar vinden, al was er wel enige rivaliteit.

De veronderstelde vijandigheid tussen beiden is voornamelijk te wijten aan de rivaliteit tussen de Duitse en Italiaanse facties in de wereld van de klassieke muziek.

24 Mozarts tweede naam was Amadeus

Iedereen kent hem als Wolfgang Amadeus Mozart, maar dat was niet zijn echte naam. Die was iets moeilijker te onthouden: Joannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart. Alleen gebruikte Mozart zijn eerste twee voornamen (Joannes Chrysostomus) nooit. Hij ondertekende zijn brieven steevast met 'Amedé' en af en toe met 'Wolfgang Gottlieb' of 'Wolfgang Amadeus'. De reden hiervoor is heel eenvoudig: Amadeus en Gottlieb zijn respectievelijk de Latijnse en Duitse vorm van het Griekse Theophilus.

25 Tarzan gebruikte lianen om zich in de jungle te verplaatsen

Deze leugen bevat niet minder dan twee fouten. Om te beginnen groeien er geen lianen in de jungle. Daarnaast groeien lianen vanaf de grond omhoog en zijn ze houtachtig en helemaal niet flexibel. Het is dus onmogelijk om via lianen van de ene naar de andere boom te slingeren.

Er zijn in de jungle weliswaar stukken van planten die wel van boven naar beneden groeien en die door dieren worden gebruikt om zich te verplaatsen. Maar dieren zijn een pak lichter dan mensen. Die planten zouden Tarzan nooit kunnen dragen. En mocht dat wel het geval zijn, dan zou de Tarzan uit de film over bovenmenselijke krachten moeten beschikken. Aan lianen slingeren is immers ontzettend vermoeiend.

26

‘Beam me up, Scotty’

Er zijn heel wat citaten die nooit zijn voorgekomen in de boeken, films of series waar ze verondersteld worden uit te komen. Enkele voorbeelden:

‘*Beam me up, Scotty*’:

De zin kwam in de hele *Star Trek*-franchise nooit voor. In de film *Star Trek IV* hoorden we wel eenmaal ‘*Scotty, beam me up*’, maar het zinnetje deed al lang voor de film de ronde.

‘*Elementary, dear Watson*’:

Sherlock Holmes heeft dit nooit gezegd, tenminste toch niet in de zestig verhalen die Conan Doyle over de speurder heeft geschreven. Het kwam wel voor het eerst voor aan het einde van de film uit 1929: *The Return of Sherlock Holmes*.

‘*Me Tarzan, you Jane*’:

In werkelijkheid zei Tarzan niet meer dan ‘Tarzan, Jane’, wat hij diverse malen

herhaalde.

‘*Luke, I am... your father*’:

Darth Vader zei dit niet letterlijk, wel iets dat erop lijkt: ‘*No, I am your father.*’

‘*Het doel heiligt de middelen*’:

Deze zin wordt aan Machiavelli toegeschreven, maar die heeft dit nooit gezegd. Wel zei hij: ‘Men moet aan het uiteindelijke doel denken’, niet helemaal hetzelfde.

‘*Houston, we have a problem*’:

Dit werd helemaal niet door de astronauten van Apollo 13 gezegd. Ze meldden wel: ‘Okay, Houston, we’ve had a problem here.’

‘Als iets mis kan gaan, zal het mis gaan’:

Deze zin staat bekend als de wet van Murphy, maar zou eigenlijk de wet van Sod moeten heten. De echte wet van Murphy klinkt helemaal anders: ‘Als iets op meer dan een manier kan worden gedaan, zal iemand het uiteindelijk anders doen.’

‘Where art thou, Romeo?’:

Dat heeft Julia nooit gezegd. Ze zei wel: ‘*Wherefore art thou Romeo?*’, en dat betekent ‘Waarom heet je Romeo?’.

‘L’État c’est moi’:

Er is geen enkel bewijs dat Lodewijk XIV dit ooit zou hebben gezegd, al kunnen we het ons wel inbeelden. In werkelijkheid zou deze man op zijn sterfbed hebben gezegd: ‘*Je m’en vais, mais l’état demeurera toujours.*’ (Ik ga weg, maar de staat zal altijd blijven bestaan.)

‘Play it again, Sam’:

De bekende zin uit de film *Casablanca* werd helemaal niet uitgesproken.

De juiste woorden zijn:
Bergman: ‘*Play it once, Sam,
for old time’s sake.*’

Bogart: ‘*You played it for her,
you can play it for me. Play it.*’